

Fremtidens skole kommer ikke af sig selv

Nye skoler er på vej i en takt, som ikke er set siden 1970'erne. Samtidig står mange af 1960'ernes skolebyggerier over for at skulle renoveres eller ombygges – fordi de er nedslidte, men i nok så høj grad for at kunne understøtte eleverne i at opnå det, der kaldes "21st century learning skills".

Fokus er stillet skarpt på, at dét, eleverne lærer, og ikke mindst måden hvorpå de lærer, fører til kompetencer, der er relevante i fremtidens samfund.

Fællesnævneren for disse og fremtidens skoler i øvrigt er et pædagogisk fokus på kompetencer som læring, videnskonstruktion, innovation, selvevaluering og kommunikation. De nye tanker om fremtidens skole har derfor først og fremmest et pædagogisk afsæt, der handler om, hvad vi som samfund vil opnå med at holde skole.

Dette pædagogiske afsæt gør blandt andet op med den indtil nu mest gængse måde at tilrettelægge undervisningen på: først at undervise eleverne i viden, som dernæst omdannes til færdigheder gennem konkret opgaveløsning, der til sidst skal munde ud i, at eleverne udvikler kompetencer, der kan bruges mere abstrakt. Ved omvendt at tage udgangspunkt i autentiske, ofte komplekse, problemstillinger lærer eleverne at gennemskue, hvilke færdigheder og hvilken viden som det er nødvendigt at tilegne sig for at kunne løse opgaven.

Ud over et nyt pædagogisk afsæt har fremtidens skole også et fysisk udtryk, som bedst muligt understøtter de pædagogiske visioner og den tilrettelagte læring.

Nye skoler bygges ud fra principper om rummelighed og fleksibilitet, der giver plads til såvel formidling af viden, træning af færdigheder og abstrakt opgaveløsning. Alt sammen integreret i inspirerende læringsmiljøer, der netop taler til børnenes kompetenceudvikling.

Men det er en svær opgave at få samspillet mellem nye visioner for pædagogik og fysiske rammer til at fungere i praksis.

Vanetænkning, godt lagrede rutiner og et behov for sikkerhed skaber

"forandringskræk" og fører til, at vi søger tryghed i det kendte. Og det er svært at tænke ud af boksen og at forestille sig noget, der endnu ikke findes. Som Frederiksbjerg Skole i Aarhus er et fint eksempel på, kan det lykkes. Men hvordan?

Politik, pædagogik og rammer

I Kuben Management er det vores erfaring, at det er vigtigt at skabe en tæt kobling mellem pædagogik og fysiske rammer. Virkeliggørelsen af denne kobling afhænger både af ejerskabet hos de primære brugere og af en vedholdende ledelse, både på skolen, i forvaltningen og hos politikerne, der tør stå fast på visionsgrundlaget.

“ De nye pædagogikker for læring giver ikke bare sig selv, blot fordi de anvendes i nye og moderne fysiske rammer.

At udvikle og senere implementere et pædagogisk visionsgrundlag for en ny skole kræver en gennemgribende processuel tilgang til forandring såvel som god tid. Springer man over her, er sandsynligheden stor for, at man ender med et byggeri og en pædagogisk praksis, der ligger tæt på, hvad man allerede har.

God forberedelse er altså nøglen til succes. Det er særdeles vigtigt at skabe stærke bindeled mellem det kommunale beslutningsgrundlag for den nye skole, den pædagogiske udviklingsproces og det fysiske byggeri.

Opskriften for fremtidens skole

Så hvad er opskriften på fremtidens skole, hvor nye pædagogiske visioner og moderne fysiske rammer fungerer i et samspil?

Første skridt er at analysere behovet for en ny skole, herunder udfordringer forbundet med byggeriet, i både et totaløkonomisk og et pædagogisk perspektiv.

Kommunerne kan her stille sig selv det simple spørgsmål: Hvad giver mening? At bygge en ny skole, ombygge skoler eller lægge skoler sammen?

En vigtig overvejelse er i den forbindelse skolens funktion i byen. Som bygherrerådgiver på flere skoleprojekter landet over oplever vi i Kuben Management, at mange kommuner ønsker, at skolen skal være byens samlingspunkt, og at fritidsbrugerne, de kulturelle elementer og lokalområdets samlingsbehov skal indtænkes fra start.

Sådanne analyser og overvejelser fungerer som grundstenen i et solidt beslutningsgrundlag. Ud fra dette er andet skridt arbejdet med det pædagogiske visionsgrundlag, som de fysiske rammer bør afspejle og understøtte. Gode fysiske rammer er en nødvendig men ikke tilstrækkelig forudsætning. Den pædagogiske vision er afgørende for både skolens fysiske udtryk og undervisningskvalitet. Samspillet skal

**DORTHE SØEBERG
HOVMAND**

Afdelingsleder, Kuben
Management
dsho@kubenman.dk

**NANNA
USSING LUNØE**

Chefrådgiver, Kuben
Management
nalu@kubenman.dk

være der og fungere.

I processen med at udforme det pædagogiske grundlag bør skolerne som det første udvikle en kultur og et sprog til at diskutere og udvikle den pædagogiske praksis. Dette er nødvendigt for løbende at kunne afprøve og evaluere tanker og idéer om nye måder at betragte skolens fysiske udtryk og funktion, der understøtter skolernes fokus på læring af kompetencer.

Inddragelse af relevante aktører og interessenter i processen er med til at skabe en følelse af fælleskab omkring udviklingen af den nye skole. Både elever, forældre og ikke mindst lærere skal kunne forstå meningen med forandringen. Fordi langt det nemmeste er at søge mod det vante, er det altafgørende, at der skabes en lyst til forandring og en følelse af ejerskab.

Det pædagogiske grundlag bør også konkretiseres ved at afprøve og teste det i praksis frem for at arbejde med det i det abstrakte. De nye pædagogikker for læring giver ikke bare sig selv, blot fordi de anvendes i nye og moderne fysiske rammer.

God gennemførelse

Tredje skridt er på den baggrund at sørge for, at de berørte parter også i implementeringsfasen er klædt på til opgaven – og at de rette kompetencer er til stede.

Aktiv forandringsledelse er her et nøgleord. Grundlaget for en forandring, som kan lykkes, kan eksempelvis skabes ved, at man former nogle ambassadører for projektet. Ambassadørerne fungerer som et bindeled mellem beslutningsgrundlaget, den pædagogiske udviklingsproces og det fysiske byggeri – og ikke mindst er ambassadørerne med til at sikre, at man i den nye skole fastholder de nye visioner for læring og skaber en praksis omkring dem. I forlængelse heraf kan det være en god idé at indlejre ”positive ben-

spænd” i byggeriet. Det vil sige, at byggeriet i sig selv forhindrer en tilbagevenden til gamle undervisningsmetoder. Et konkret eksempel er at etablere færre klasselokaler, end der er behov for. Dette tvinger skolens lærere og pædagoger til at kaste sig ud i nye metoder, hvor klassen ikke danner rammen for undervisningen. Ligeledes er det vigtigt at evaluere samspillet mellem det pædagogiske grundlag og de fysiske rammer, når den nye skole står færdig og er taget i brug. I virkeligheden burde de nye skolars pædagogiske praksisser gennemgå et et- og et fem-års eftersyn, på samme måde som nye byggerier gennemgås for fejl og mangler et og fem år efter ibrugtagning!

Fremtidens skole kommer ikke af sig selv. Et tæt og levende samspil mellem politiske intentioner, de pædagogiske visioner og de fysiske rammer er nøglen til succes. ■

KRONIK

Kronikken er et rum for debat og vidensdeling. Der er plads til 7.000 enheder inklusive mellemrum. Teksten sendes sammen med et portræt til redaktør Tom Ekerøth på tek@kl.dk, som også kan kontaktes på telefon 33 70 32 94.